

Raadsvoorstel

Agendapunt commissie:

Steller	Telefoonnummer	Email
M. de Gruijter		Mirjam.de.Gruijter@A2Samenwerking.nl
Agendapunt	Zaaknummer	Datum raadsvergadering
	0000254597	15 mei 2025

Portefeuillehouder
M. Theus

Onderwerp
Zienswijze Ontwerpbegroting Ergon 2026 en meerjarenbegroting 2027-2029

Aan de raad,

1. Voorstel

- 1 In te stemmen met de bijgevoegde concept zienswijze op de ontwerpbegroting Ergon 2026 en de meerjarenbegroting 2027-2029.
- 2 De financiële gevolgen van dit voorstel te verwerken in de nota kaders 2026-2029.

2. Inleiding:

De Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE) bestaat uit Ergon en het Participatiebedrijf. Ergon voert al jaren de Wsw uit voor onze gemeente. In 2018 is het Participatiebedrijf daaraan toegevoegd voor de ondersteuning van inwoners vanuit de Participatiewet. In 2021 is de strategische koers aan u gepresenteerd die van kracht is tot en met eind 2026.

In 2025 wordt gestart met het opstellen van een nieuwe strategische koers die met ingang van 1 januari 2027 van kracht wordt. Bij het opstellen van deze ontwerpbegroting 2026 en meerjarenbegroting 2027-2029 zijn een aantal rijksbudgetten aangekondigd maar nog niet definitief beschikbaar gesteld. Dit gebeurt naar verwachting bij de meicirculaire 2025. We maken daarom een voorbehoud ten aanzien van deze budgetten.

3. Beoogd effect:

De begroting stelt Ergon jaarlijks op met het doel om vast te stellen wat de organisatie wil bereiken voor het betreffende jaar, wat daarvoor gedaan moet worden en wat dit mag gaan kosten.

4. Argumenten:

1.1 Voldoen aan onze wettelijke taken en gemeentelijke ambities t.a.v. re-integratie.

De Ergon ondersteunt de Wsw doelgroep en ondertussen ook al jaren de brede doelgroep vanuit de Participatiewet. Denk hierbij aan de inwoners met een arbeidshandicap en ook de inwoners met een bijstandsuitkering. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke taak betreffende arbeidsparticipatie van de Participatiewet en de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De Wsw is aflopend, waardoor er geen nieuwe mensen gebruik meer kunnen maken van de Wsw. Echter de ondersteuning van deze groep naar arbeid, vindt plaats vanuit de Participatiewet door o.a. de inzet van loonkostensubsidie (LKS).

Werken loont

De groep inwoners die begeleiding nodig hebben op meerdere levensgebieden groeit. Dit vraagt iets extra's bij de ondersteuning van deze inwoners. Werk biedt houvast in dergelijke situaties en loont zowel voor de inwoner als voor zijn of haar omgeving. Door de complexiteit van de doelgroep zien we dat de afstand naar werk groter is en de duur van trajecten toeneemt.

1.2. Een sluitende meerjarenbegroting afgestemd op de gemeentelijke ambities en middelen.

In de begroting van Ergon zien we een tweetal ontwikkelingen:

- Een financiële ontwikkeling op basis van de afspraken in de strategische koers (2022-2026)
- Een tekort op de budgetten in de strategische koers van €2,3 miljoen in 2026 oplopend naar €2,7 miljoen in 2029.

Daartegenover staan verwachte middelen van het rijk zoals benoemd in bijlage 2b begroting Ergon. Ergon doet een beroep op deze middelen.

Toelichting op de financiële ontwikkeling op basis van de strategische koers.

In de strategische koers de ontwikkeling meegenomen dat de Wsw- doelgroep afbouwt en deze functies door de participatiewet doelgroep worden opgevuld. Dit laatste is gebaseerd op een op dat moment ingeschatte instroom vanuit de participatiewet met bijbehorende loonwaarde en capaciteiten. Daarnaast was er toen nog geen cao voor de nieuwe participatiewet doelgroep.

De afgelopen jaren konden ontwikkelingen bij de Ergon binnen de kaders van de strategische koers worden opgevangen. In 2025 zagen we al een tekort ontstaan op de begroting mede veroorzaakt door het feit dat er in 2024 een nieuwe cao is afgesloten voor de doelgroep. Dit hebben we hebben opgelost door de inzet van extra middelen vanuit het rijk.

Daarnaast heeft Ergon sinds 2023 al een bezuiniging doorgevoerd van €3,5 miljoen door onder andere opbrengstverbeteringen, kostenbewustzijn, ontkokering, synergie en ontwikkeling staf en kader. Het genoemde tekort zet door in 2026 en verder.

Toelichting op het tekort in de begroting 2026 en verder
De begroting Ergon 2026 vertoont een tekort van 2,3 miljoen euro. Dit tekort loopt de jaren erna op tot 2,7 miljoen in 2029.

Het tekort wordt in grote mate veroorzaakt wordt door de volgende factoren:

- De middelen voor de nieuwe groepen loonkostensubsidie(lks) en beschut werk(bw) vanuit het Rijk zijn fors lager dan de Rijksmiddelen voor de uitvoering van de Wsw. Zie bijgaande tabel:

Doelgroep	Vergoeding
Medewerker Wsw	€35.462
Medewerker beschut werk	€25.280
Medewerker met LKS	€13.843

Bron sector informatie Cedris 2023

- De afbouw van de Wsw gaat veel sneller (6,5%) dan werd voorzien (4%). Ergon is hierin niet uniek. Dit vormt een landelijk beeld. Dit betekent dat er meer mensen eerder uitstromen uit de Wsw dan voorzien. Het idee was dat de nieuwe doelgroep vanuit de Participatiewet deze vacatures zou vervullen. De realiteit is dat de nieuwe medewerkers vanuit de doelgroep loonkostensubsidie(LKS) & beschut werk dit zowel kwalitatief als kwantitatief niet waar kunnen maken. De nieuwe doelgroep is kwetsbaarder en vraagt meer begeleiding waardoor er meer fte en ondersteuning nodig is om de Wsw medewerkers te vervangen. Daarnaast is het ziekteverzuim hoog en zijn plaatsingen niet duurzaam genoeg, onder andere doordat mensen uitstromen naar 'reguliere' functies. Hierdoor moet er regulier personeel zoals uitzendkrachten en vast personeel ingehuurd worden om de opdrachten bij onder andere DAF, groen, wasserij uit te voeren. De verhouding regulier/gesubsidieerd personeel verandert dus.
- Er zijn afgelopen jaar nieuwe afspraken gemaakt rondom de cao aan de slag en de cao Sw. Het wettelijk minimumloon is daarnaast fors gestegen. Het Rijk komt slechts gedeeltelijk met een incidentele financiële compensatie, bijvoorbeeld door extra middelen beschut werk en compensatie lager inkomensvoordeel beschikbaar te stellen, maar dit is niet afdoende om dekking te bieden aan deze loonkostenstijging.

Voor 2026 worden naar verwachting in de algemene uitkering middelen toegekend die aan Ergon toebedeeld zouden kunnen worden om het tekort op te kunnen lossen. Aan een deel van deze middelen is de voorwaarde verbonden dat Ergon een transformatieplan maakt om te komen tot een toekomstbestendig ontwikkelbedrijf. Duidelijkheid hierover ontstaat bij de mei- circulaire 2025. Definitieve besluitvorming omtrent toekenning van de middelen is voorbehouden aan de raad. Dit nemen we mee in overweging bij de Nota Kaders 2026-2029.

5. Kanttekeningen:

Zoals gezegd zijn de middelen in de algemene uitkering onder voorbehoud van toekenning bij de meicirculaire 2025.

Als de raad besluit deze aanvullende Rijksmiddelen niet beschikbaar te stellen aan Ergon, dan ontstaat er een tekort op de begroting van Ergon. Aangezien gemeente Valkenswaard mede-eigenaar is van Ergon ontstaat er dan een nieuwe situatie en gaan we in gesprek met Ergon om tot een oplossing te komen.

Voor de langere termijn

We gaan een nieuwe Strategische koers ontwikkelen vanaf 2027. Wellicht zal daarmee de ambitie bijgesteld worden en worden aanvullende maatregelen genomen waarmee de tekorten deels beperkt worden.

6. Financiën:

Zoals in paragraaf 1.2.genoemd zien we een aantal ontwikkelingen in de ontwerpbegroting van ERGON voor 2026 ten opzichte van de begroting 2025:

- De reguliere kostenontwikkeling op basis van de vastgestelde strategische koers 2022-2026
- Aanvullend een tekort van € 2,3 miljoen.

Reguliere kostenontwikkeling

Onderdeel	2025	2026	Stijging
Participatiebedrijf	250	262	12
Begeleidingsvergoeding	499	534	35
Gemeentelijke bijdrage	135	160	25
Totaal	884	956	72

Het tekort op de begroting van 2026 en verder

Het tekort op de begroting 2026 bedraagt €2,3 miljoen, oplopend naar €2,7 miljoen in 2029. Het deel voor gemeente Valkenswaard is €123.000.

Samenvattend ontstaat met de Ontwerpbegroting 2026 en de Meerjarenbegroting 2027-2029 de volgende budgetvraag in de Nota Kaders 2026 e.v. ten opzichte van de huidige begroting 2025 van Valkenswaard.

	2026	2027	2028	2029
Autonome stijging op basis van Strategische Koers	72	135	197	255
Bijdrage in het tekort	122	129	135	141
Totaal	194	264	332	396

De autonome stijging in 2026 kan worden opgevangen in de begroting van W&I. De jaren erna kan dit niet meer, voor de bijdrage in het tekort doet Ergon de beroep op de middelen van het Rijk.

7. Vervolg:

- Na behandeling begroting door de gemeenteraad, wordt de begroting naar het algemeen bestuur Ergon verstuurd voor vaststelling.
- De voortgang ontwikkelingen Ergon wordt gevolgd via de kwartaalrapportages.

8. Communicatie:

- Zienswijze versturen naar bestuur GRWRE.
- Ergon zorgt voor versturen begroting naar gedeputeerde staten.
- Ergon verzorgt de communicatie.

Bijlagen:

Nr.	omschrijving
1.	Ontwerpbegroting Ergon 2026 en meerjarenbegroting 2027-2029
2	Zienswijzebrief

De raad van de gemeente Valkenswaard;

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders
d.d. 3 april 2025;

Gelet op de behandeling in de vergadering van de raadscommissie
d.d. 17 april 2025;

BESLUIT

- 1. In te stemmen met de bijgevoegde concept zienswijze op de ontwerpbegroting Ergon 2026 en de meerjarenbegroting 2027-2029.**
- 2. De financiële gevolgen van dit voorstel te verwerken in de nota kaders 2026-2029.**

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad
d.d. 15 mei 2025

Zaaknummer 0000254597

de raadsgriffier,

de voorzitter,

Drs. C. Miedema

H.J. Looijen